

Az Újság

6 évf. - 223 szám

független politikai napilap

SALONTA, 1934.
október 5.

péntek

Előfizetési árak: Helyben 1 óra 25 Lei, vidékre:
35 Lei. -- EGYES SZÁM ÁRA: 1 LEUSzerkesztésért felelős:
GAÁL SÁNDORSzerkesztőség és kiadóhivatal:
SALONTA PIATA UNIRII No 13.

Birói eljárás az Orosiért nem fizető községek ellen

Megírtuk, hogy Salonta városának az Orosi kártalanítás fejében több község tartozik tekintélyes összeggel. Így Curtici, Nagycsanád, Varsand és Siklós községek is tartoznak, azonban többszöri felszólításra és tárgyalásra sem fizettek és nem akarnak hajlandóságot mutatni a fizetésre. Így a városi

vezetőség elhatározta, hogy közigazgatási bíróság elé viszi az ügyet.

A tegnapi tanácsülésnek egyik program pontja volt ez a nagy horderejű kérdés, melyben azt a határozatot hozták, hogy a nevezett községek előjáróságai ellen folyamatba teszik a birói eljárást.

Száz lei napidíjat szavaztak meg a malom igazgatójának

A tanács ülésén Kovács Béla bejelentette, hogy a malomnál naponta ellenőrző tevékenységet fejt ki, tehát mintegy igazga-

tói funkciót teljesít, s ezért kérte a napidíj megállapítását. A tanács napi 100 lei honoráriumot állapított meg.

Rozvány József kérte a Salontai Lapok betiltását

A tanács tegnapi ülésén Rozvány József inspektor kérte a tanácsot, tegye meg a szükséges intézkedéseket a Salontai Lapok betiltása ügyében, miután nevezett lap izgat és a Marzescu törvénnyel összeütközésbe kerül. Minden oizonnal a józanul gondolkodó egyének helyeslik Rozvány József véleményét,

mert a Salontai Lapok a sajtóban páratlanul álló bárdolatlan hangon, tendenciózusan és lázítóan állít be egyes tényeket és ezáltal felkavarja a város lakóinak békéjét. Egyébként az ilyen lap egy komoly ember előtt efemer jelentőségű.

Agronomi állást létesít a város

Salonta város tanácsa tegnapi ülésén foglalkozott azzal a nagyfontosságú ügygel, hogy agronomi állást létesít.

Természetesen előbb a pénzügyminisz-

térium mellett működő közigazgatási szervhez fordul engedélyért s ha beérkezik a válasz, akkor meghirdeti a pályázatot az agronomi állás betöltésére.

Letette az esküt a Tatarescu kormány

Bucureşti. Megírtuk, hogy Tatarescu miniszterelnök megalakította kormányát. Őfelsége elfogadta a miniszterek heterjesztett névsorát.

Az új kormány tagjai Sinaiában Őfelsége, a király kezébe letették az esküt.

Napi 200 leit ad a tanács a bucureşti utakra

A városi tanács tegnapi ülésén tárgyalás alá került a bucureşti kiadásoknál felmerült tényleges kiadások megtérítésének ügye. A tanács úgy határozott, hogy a napi 180 leies járulékon kívül még kétszáz leit ad a költségekre azon esetben, ha a város érdekében és nevében Bucureştibe megy a primár, vagy a tanács által delegált hivatalnok.

Meg lesz a strandfürdő ártézi kutja

A tanács ülésén foglalkoztak a strandfürdő ártézikutjának ügyével s olyanértelmű határozatot hoztak, hogy a szükséges csöveket kéz alatt beszerzik és házilag csináltatják meg.

Október 15-én megkezdik az utak javítását

A városi utépítésre vonatkozó devizt elkészítette az építészeti hivatal. Nagy munka volt, az tagadhatatlan. A tegnapi tanácsülésen Király főmérnök ismertette a devizt s a tanács úgy határozott, hogy az előírt október 15 iki dátummal meg is kezdi az utak rendbehozatalát. Az országos utépítési akcióból Salonta sem vonja ki magát.

Közszemlén a közmunkára kötelezett salontaiak névjegyzéke

A városi adóhivaltól nyert értesülés alapján közöljük, hogy közszemlére tették ama taxahátralékosok névjegyzékét, akiknek közmunkát kell végezniük tartozásuk fejében.

A névjegyzék hétfőig megtekinthető és felelbevezhető, olyformán, hogy azok, akik nem akarnak dolgozni, ki is fizethetik a hátralékot.

Nincs új állás a városnál!

Toma Petru erdőbrigadéros állást kért a várostól. A tanács tegnapi ülésén tárgytalanak minősítették a kérést, mert ma az a helyzet, hogy nincs üresedés a városnál.

Gáll cipőszalonjában

divatos új modellek, új divatlapok!

Leszállított szabott árak!

Ciángázzal telt kamrába záratta magát egy tudós

London. A légvédelmi oktatással kapcsolatosan Sir Leonard Hill világhírű angol tudós rendkívül érdekes előadást tartott, a ciángáz felhasználását ismertette. Az előadás során Manchester városának egészségügyi főfelügyelője figyelmeztette a jelenlevőket arra, hogy a ciángáz

a leggyilkosabb gáznemű anyag és ezért a legnagyobb elővigyázattal kell vele bánni.

Hill professzor más véleményen volt, mert a figyelmeztető szavak után nyomban felállt és bejelentette, hogy a ciángáz csak bizonyos koncentrációkban feltétlenül mérgező hatása, de nem lehet azt állítani, hogy ez lenne a legveszedelmesebb az eddig ismert gázok között.

— A világháboruban — mondotta Hill professzor — sokkal mérgeesebb gázokat is használtak már, mint a ciángáz. Ma már olyan gázokat is ismernek, amelyek egy milliomodnyi keverékben is halált okoznak, tehát ebből a gázból egy köbméter elegendő egy millió köbméter levegő megmérgezésére.

A tudósok hősiességének egyik legszebb példáját mutatta a ciángáz kísérleteivel kapcsolatosan Barcroft professzor, a cambridgei egyetem fiziológiai tanára, aki

bezárta magát egy olyan légmentesen elzárt kamrába, amelyet pontosan annyi ciángázzal töltöttek meg, amennyi elegendő volt egy kutya elpusztításához.

Barcroft professzor egy kutyát vitt magával a gázkamrába, amelyet ciángázzal töltöttek meg.

A kutya 1 perc 35 másodperc után holtan rogyott össze.

ellenben a hős professzor önmagán demonstrálta, hogy a ciángáz nem olyan veszedelmes, mint ahogyan hitték: teljes épségben hagyta el a gázkamarát és még csak rosszul sem érezte magát a kísérlete után.

Ezzel az esettel kapcsolatosan Hill professzor több más példát is felhozott a tudomány hőseinek önfeláldozó bátorságáról.

A két tudós bevonult egy gázkamrába, ahová tömény oxigént bocsájtottak be. Pillanatok múlva az egyik görcsösen rángatózni kezdett, a másik pedig eszméletlenül

összeesett.

A kísérletet azonnal beszüntették, de ekkor már az egyik tudós epileptikus roham vett erőt és mielőtt friss levegőre jutott volna, elvesztette eszméletét.

Forradalmi átalakulást jelent Franciaország új alkotmánya

Párisból jelentik: A minisztertanács elsősorban az élelmiszerek és ipari cikkek árának leszállításával foglalkozott egy tervezet alapján, amelyet Herriot és Tardieu dolgozott ki. Doumergue miniszterelnök a minisztertanácson ismertette az alkotmány módosítás javaslatát, amely a következő öt főbb pontból áll:

1. Kiterjeszti a miniszterelnök jogkörét, amennyiben felhatalmazza a mindenkori miniszterelnököt, hogy saját elhatározásából feloszlatassa a kamarát.

2. A kormány állapítja meg az állami költségvetést és annak keretein

a törvényhozás nem változtathat.

3. A kormány megváltoztathatja a költségvetési év időtartamát.

4. Az állami tisztviselők szolgálati szabályzatát belefoglalják az alkotmánytörvénybe.

5. Az alkotmány nemzeti gazdasági tanácsot és közigazgatási kerületenként gazdasági tanácsokat létesít, amelyek közvetlenül a miniszterelnöknek vannak alárendelve.

A lapok úgy vélekednek az alkotmánymódosításnak erről a tervéről, hogy valósággal forradalmi átalakulást jelent.

Mézzel öntötte le és tollal szórta be a végrehajtót egy kisleány

Egy kiskoru diosighi leányt vittek be a csendörök az oradeai ügyészségre, hatóság elleni erőszakkal vádolva. A kisleány ugyanis egyik állami végrehajtót súlyosan inzultált, amikor az el akarta vinni a párnákat adóhátról fejében akkor, amikor szülei távol voltak.

A kisleány először ellenállt a végrehajtóknak és meg akarta akadályozni, hogy a párnákat elvigyék. Mikor látta, hogy a férfiakkal szemben

nem boldogulhat, felkapott egy mézes üveget és annak tartalmát az erőszakoskodó végrehajtóra öntötte. Ezután hirtelen felkapta az a párnát, amit a végrehajtó el akart vinni a házból és a végrehajtó fejébe vágta, oly erővel, hogy a párna szétszakadt, a kiömlött toll a végrehajtóra ragadt, aki mint tollas ördög szaladt a csendőrségre, hogy a harcias hajadon ellen segítséget kérjen.

Ma, csütörtök este nagy

halest

a Redutban!

Str. Bratianu 1 szám alatt egy fűszer berendezés és egy üzletajtó eladó. 4—5

A ref. Nőszövetség

vasárnap rendezi meg ez idényben első teaestjét, melynek válogatott gazdag műsorát lapunk szombati számában hozzuk.

Hirdessen az „Az Újság”-ban

Vasvillával támadták meg a vadászokat a salontai tanyákon

Ismeretes, hogy egy hatósági rendelkezés értelmében a tanyákon kolonccal kell ellátni a kutyákat, mert kárt tesznek a nyulállományban.

Sok kellemetlen eset hősei a vadászok, akik a tanyákon szomorúan tapasztalják, hogy a gazdák fittyet hánynak a törvényes rendelkezéseknek.

Legutóbb történt, hogy egy vadász lelőtte a gazda kutyáját, természetesen a gazda emiatt kikelt magából. Előzőleg, mikor figyelmeztették, hogy

koloncot tegyen kutyája nyakára, azt mondta, hogy a kutya nem az övé, aztán mikor a kutyát lelőtték, botrányt akart csinálni, mert kiderült, hogy a kutya a gazda tulajdona volt.

Tegnap egy vadásztársaság tagjait vasvillával támadták meg a gazdák s a jelenlévő Sabau komisár fékezte meg a dühös kutyatartó gazdákat. Ugyátszik, hogy addig, míg büntetés nem lesz kiosztva a renitenek részére, nem is lesz rend.

Jelentkezzenek a rendőrségen az 1916. és 1917-ben született ifjak

Az összes 1916 és 1917. évben született ifjak a sorozási lajstromba való bevezetésük végett 8 nap alatt feltétlenül jelentkezzenek a rendőrség katonai ügyosztályán. Ugyancsak jelentkezzenek az összes 1914 és 1915. évben született ifjak is, akik az elmúlt évben nem jelentkeztek.

Jelentkezni tartoznak továbbá azok az ifjak is, akik más városban születtek ugyan de Salontán bírnak állandó lakóhellyel, magukkal hozván a születési anyakönyvi kivonatukat is. Azok az ifjak pedig, akik idegen

ország területén születtek, a születési anyakönyvi kivonatukon kívül a román állampolgársági igazolványukat is tartoznak magukkal hozni.

A jelentkezés 1934 október hó 1-én kezdődik és 1934 okt. hó 8-ig bezárólag tart.

Azok helyett az ifjak helyet, akik Salontán laknak ugyan de jelenleg munkán más helyen tartózkodnak, jelentkezhetnek a szülők, vagy más családtagok, akik helyettük felvilágítást tudnak adni.

„Jöhetnek újabb Tituszok, kis és nagy kalandorok, a hit, mindkettőnk hite élni fog”

Orsováról jelentik: Pacha Ágoston dr. megyés püspök bérnakörúján Orsovára is elutazott, ahol az egyházfeljedelmet nemcsak hívők, hanem a hatóságok és más felekezetek papjai is üdvözölték. Ennek az üdvözlésnek igen érdekes és meghatározó jelene volt, amikor Löwenkopf Kálmán orsovai zsidó rabbi, az orsovai zsidóság nevében mondott beszédet az egyházfeljedelmek üdvözlésére.

— Ugy jöttem ide Izrael megbízásából, mint anya a gyermekéhez, aki nagy lett. Jézusálem elpusztult, falai leomlottak, de a hit, mindkettőnk hite, kétezer esztendő után is él és jöhetnek újabb Tituszok, kis és nagy kalandorok, évezredek múlva is élni fog. Legyen, aki az Örökkévaló nevében

Az emelkedett hangú beszéd láthatólag mély benyomást gyakorolt Pacha Ágoston dr. püspökre és szívélyes hangon szeretetet sugárzó szavakkal, bölcs jószívűséggel válaszolt az üdvözlésekre.

Azt mondotta, hogy mint katolikus egyházfeljedelmek, az ótestamentumot tekintik annak a forrásnak, amelyből Krisztus megváltó és önfeláldozó emberszeretetének tiszta forrása fakad. Ez a közös forrás nem akarja külön partokra terelni az embereket hanem a szeretetet kívánja hirdetni.

Pacha dr. megyéspüspök orsovai tartózkodása alatt telkereste Löwenkopf rabbi lakásán, ahol hosszasan elbeszélgetett a zsidó lelkésszel.

Három felebbezés a timișoarai reviziós bizottság előtt

Salonta város vezetősége három felebbezés ügyében van beidéztve a timișoarai (temesvári) reviziós bizottság előtt.

Ugyanis megfelebbezték a jegyzői határozatok megvonásáról szóló határozatot, amelyben az ügyben október 16-án tartott tárgyalást. A görög katolikus egyház felebbezést adott be, mert a

város nem adta meg a kért taxamentességet, a tárgyalás 17-én lesz. Megfelebbezték a 7 milliós kölcsön ügyében a bankkal szemben kötfendő konvertálási határozatot. Október 18-án lesz a tárgyalás.

ELADÓ a Calea Regina Maria (Aradi ut) 10. szám alatti ház egészben, vagy felerészben. U. o. 20 hold szántóföld eladó. 11-12

Central mozgó

Ma, csütörtök este
9 órakor, a szezon nagy drámája:

ÉDES MOSTOHA

Főszerepben: MARIE DRESSLER,
CLARENCE BROWNS, MIRNA LOY.

Micky Maus képek!

Ternovszky Józsefnét nem vették fel az Aggok Menházába

Ternovszky Józsefné kérte a városi tanácsot, hogy vegyék fel az Aggok Menházába, a városi tanács tegnapi ülésén tárgyalta ezt a bonyolult kérdést, azonban határozatot nem hozott az ügyben, új tárgyalás lesz.

Sertéshizlaldák megszüntetése

A tanács ülésén elhatározták, hogy megszüntetik Tenkei Imre sertéshizlaldáját, míg Weisz Adolf sertéshizlaldájának ügyében azt a határozatot hozták, hogy egyelőre nem szüntetik meg, azonban későbbi megszüntetés esetén területről gondoskodnak. Ez mintegy kárpótlás gyanánt történik.

A női ruha
szabászati tanfolyamot a Gazdakörben megkezdtem.

Jillés Gyuláné szabástanárnő.

Országos vásárok

A socodori (Arad m.) országos vásár okt. 20—21-én, a pancotai (Arad m.) okt. 13—14-én lesz. Mindenféle jószág felhajtható.

A Népszövetség nem avatkozhat bele Délamerika ügyeibe

Washington. Wallace amerikai politikus kijelentette, hogy a Népszövetség nem hivatott a délamerikai konfliktus elintézésére. Wallace szerint a Népszövetség igen rosszul tette, hogy éppen akkor avatkozott bele Bolívia és Paraguay viszályába, amikor a két állam elfogadta Argentina külügyminiszterének közvetítését. Azt is hibáztatja az amerikai politikus, hogy a népszövetségi bizottság elnöke Csehszlovákia megbízottját választotta meg, aki egyáltalában nem ismeri a latin Délamerika viszonyait.

Két gimnazista fiút,
vagy leányt teljes ellátással
felveszek. Str. Filipescu
(Kecseny-uca) 6. szám.

Történelmi képek

Irtá: INCZE BÉLA

A magyarok eredete. — Lakóhelyeik. — Vándorlásuk az utolsó letelepedésig. — Vallásuk. — Költészetük

Az ismét független nemzetté vált magyarság aztán a Fekete tenger melléki lakóhelyéről: Uguriából, — amely elnevezés némi átalakulásával keletkezik az Ungária, Hungária, Magyarországnak középkorbeli latin neve — ismét fölkerelkedik és tovább vándorolván, a mai Dobruzsában telepedik le. Itt egyesül a hét törzsből álló magyarság Álmós vezér fiának, Árpádnak a vezetése alatt, akit egyértelműleg közös fejedelmüké választanak és, a vérszerződést megkötve, paizson fejük felé emelnek, alárendeltségük kinyilatkoztatásaképpen, a törzsek vezérei.

Árpád fejedelem bölcs vezetése alatt a már egy nemzetté vált magyarság vitézi hírneve és ereje annyira ismertté válik, hogy nemcsak a szomszédos görög császár kéri szövetségét és kardját és akkor hatalmas bolgárokkal szemben, de a távolabbeső Bajorország fejedelme, Konrád herceg is szövetséget köt Árpád fejedelemmel, hogy a vitézségükről híres magyarok segítségével semmisítse meg a nagyravágyó szomszédja, Szvatopluk (Szentepolk) Morva- és Lengyelországból, a Kárpátok alján elterülő szlovák (tót) néppel együtt egy nagy szláv birodalmat készül megalkotni.

Árpád vitéz serege átvonul a mai Magyarország földjén és legyőzi Szvatoplukot (ekkor és nem: később, mikor népével Magyarországra telepedik), így a nagy pánszláv birodalom megalkotásának a terve meghiusul, amely terv több mint ezer évvel ezelőtt kísértett, hogy később Nagy Péter orosz cár ugynevezett végrendelete alapján ismét felmerüljön és egész Európát fenyegetse, — egészen a világháború befejezéséig.

Amíg Árpád győzelmesen végződő vállalkozása útjait járta, az otthonmaradt magyarokat a bizánci görög császár kérte föl és nyerte meg szövetségeseikül a hatalmas bolgár nemzet ellen folytatott hadviselésére. A magyarok és a görög hajóhad együtt le is győzték a bolgárokat, mire a görögök hazavonultak. Ekkor a magukra maradt magyar sereget újlag megtámadták a bolgárok és szörnyen véres ütközet után leverték.

A győzelmesen hazaérkező Árpád fejedelem népét megfogya és legidősebb fiát, ki a harcban mint vezér esett el, halva találta. Belátta azonnal, hogy a nagy veszteséget szenvedett magyarság az ellenséges néptörzsek között hosszasan már nem maradhat meg és elhatározta, hogy új hazát szerez népének. És mivel Szvatopluk elleni felvonulása és visszatérése idején látta, hogy a mai Magyarország területe, a gepidák és avarok pusztulása után, egészen lakatlan terület, az Alduna mentén (tehát nem a vereckei szoroson át) ide vezette be népét és minden ellenállás nélkül foglalta el a Tisza-Duna közötti területet, valamint a Dunántuli részt, ahol azóta immár ezer esztendeje lakik a magyarság, amely később a Kárpátok aláig és Erdély keleti és déli határáig terjeszkedett.

A magyarok vallása, amelyről csupán a szájhagyomány útján megmaradt mondák és egyes görög írók és német krónikások feljegyzései révén van tudomásunk, kezdetben, éppen úgy, mint a többi keleti nép minden-

kinél, — a természetimádás volt, különösen a napkultuszban határozódva. Ezért gyujtanak, áldozáskor, kőből összerakott oltáraikon tüzet, ami az égő nap tiszteletét fejezi ki. Együttal, mint minden más harcias nép kiválóan tisztelik a — hitük szerint — háborukat, harco-

kat, vezető istent is, akit ők Hadur néven imádnak és akinek papjaik és jósaik: a gyulák és táltosok, hibátlan fehér lovat áldoznak, ami a lovas nép legnagyobb és legmegfelelőbb tiszteletét fejezi ki.

Folytatjuk.

Nagyszerűen bevált az uttest világitás

Örömmel látjuk, hogy a városi vezetőség áttért az uttest világitására a város több helyén már az uttest közepén helyezte el a villanylámpákat, ezáltal elérte azt, hogy sokkal intenzívebb a világitás, minthogyha a villanylámpák a járdához közvetlen közel volnának felszerelve.

Nagyon helyes és nagyon üdvös az ötlet, így kellene a város minden részén megcsinálni, illetve átalakítani a világitást. Valószínűnek tartjuk, hogy abban a programban, mely a villanyhálózat kiegészítését tervezi, benne szerepel az is, hogy az uttest világitást fogják alkalmazni.

Rádióműsor

Csütörtök, október 4.

București

- 20 Előadás
- 20-20 Könnyű dalok
- 21 Donizetti: Don Pasquale, opera

Budapest

- 5 Ifjúsági előadás
- 8 Ének
- 8-40 „Váljunk el” Vigjáték 3 felvonásban
- 10-50 Előadás
- 12 Cigányzene

Péntek, október 5.

București

- 21 Beethoven: Esz-dur zongora és fúvós-ötös
- 21-30 Felolvasás
- 21-45 Dales
- 22-15 Zongora

Budapest

- 17-45 Torna
- 1 Felolvasás
- 1 Déli harangszó
- 5 Diákfelőra
- 6 Előadás
- 7-30 Kamarazene
- 8-50 Előadás
- 9 Magyar nótá hangverseny
- 11-50 Szimfonikus zenekar

Női bársony és filc kalapok,

őszi újdonságok megérkeztek! Szvetterek, pulloverek, zsemperek, gombok nagy választékban, olcsó gyári árban. Előnyomda modern mintákkal felszerelve. Kézimunka kellékek minden izlésnek megfelelően!

Rubinné, Minerva áruházában

Mezey Lidia kérése a tanács előtt

Mezey Lidia villanytelepi tisztviselőnő kérte, hogy továbbra is állásában maradjon. A városi tanács nem határozott az ügyben, hanem a kérelmet döntés végett átteszi a megyei prefektúrához.

Kilenc kommunistát halálra ítélték Szófiában

Szófiából jelentik: A haditörvényszék ítéletet hozott egy moastre kommunista perben. Kilenc vádlottat halálra, 33-at 1-12 évig terjedő börtönbüntetésre ítélték.

SPORT

Vasárnap d. u. pont fél 4 órai kezdettel az oradeai Kolping és az NSC tartja bajnoki mérkőzését, Valószínű, hogy az NSC-nek ez lesz az utolsó II. osztályu bajnoki mérkőzése, mert bekerül az első osztályba.

Kemény old boys — NSC old boys vasárnap d. u. 2 órákor előmérkőzés.

Ma délután NSC edzés.

A District kedden este megtartott ülésén még nem határozták arra nézve, hogy melyik csapat kerül az első osztályba, mert a bucurestii központtól még nem jött értesítés. Valószínű, hogy a napokban már határozat is lesz.

Vasárnap az osztrák—magyar mérkőzés előtt Grác—Budapest válogatott mérkőzés lesz.

A magyar profiválogatott Irországból játszik az ir válogatottal december 16-án.

A Ripensia — Universitatea mérkőzésén rekordbevétel érték el. Az eladott jegyek árt bruttó 322 ezer lejt tesz ki.

HATÁSOS RECEPT

Cinege ur nagyon köhögött. Elment az orvoshoz csillapítóért. Az orvos szórakozott ságból valami erős hashajtót irt neki.

Másnap délelőtt találkoznak:

- Na, hogy van? Köhög még?
- Hát merék?

Apróhirdetések

NAPONTA valódi friss komlós kenyér kapható. Wajnovszky sütőde.

EGY világos cserépkályhát megvételre keresek. Str. General Prezan (Bercsényi) 41.

Észerszámok, iskolatáskák, pénztárcák, aktatáskák, zárak
Kiss Ernő szíjjgyártónál